

A BARTÓK VILÁGVERSENY ÉS FESZTIVÁL 2018-ban a Zeneakadémián zeneszerzők megmérettetésével folytatódik. A versenyre augusztus 31-ig a világ bármely tájáról jelentkezhetnek 40 év alatti komponisták, szóló zongorára írott műveikkel.

A győztes alkotások november 25-én a díjkiosztó gálakoncerten hangoznak fel először Balázs János, Fülei Balázs és Várjon Dénes tolmácsolásában, és e művek közül kerülnek majd ki a kötelező darabok a Bartók Világverseny következő hangszeres fordulójában, az ifjú zongoraművészek versenyén 2019-ben – közölte a Zeneakadémia az MTI-vel. A zsűri tagjai Fekete Gyula mellett Thomas Adés Grawemeyer-díjas brit zeneszerző, Chaya Chernowin izraeli zeneszerző, Unszuk Csin koreai születésű, Németországban élő zeneszerző, valamint Andrej Korobejnyikov orosz zongoraművész. A verseny összdíjazása 10 ezer euró.

A FRANCIA BECSÜLETREND LOVAGJA címmel tüntették ki Káel Csabát. A film- és operarendező a francia–magyar kulturális kapcsolatok fejlesztéséért, a kulturális diplomácia területén intézményvezetőként és alkotóként elért eredményeiért, a területen végzett kiemelkedő tevékenységéért, elkötelezett munkájáért kapta meg a francia állam legmagasabb kitüntetését.

Éric Fournier, Franciaország magyarországi nagykövete a nagyköveti rezidencián tartott ünnepségen hangsúlyozta: Káel Csaba a Műpa vezérigazgatójaként és a Budapesti Tavasz Fesztivált szervező operatív testület elnökeként rengeteget tett a két ország közötti kulturális diplomáciai kapcsolat fejlődéséért. Kifejtette, olyan francia művészek nagy sikerű magyarországi bemutatkozását tette lehetővé, mint Jean-Yves Thibaudet, Jean-Efflam Bavouzet, az Orchestre des Champs-Élysées, az Orchestre National d’Ile-de-France, Louis Langrée, Natalie Dessay vagy a Műpába a 2018/19-es évadban visszatérő Philippe Jaroussky.

A nagykövet kiemelte, hogy a Műpa nemzetközi rangú Régizene Fesztiválja a Versailles-i Barokk Zenei Központ és a Vashegyi György által vezetett Orfeo Zenekar együttműködésben a francia barokk repertoár és ezen belül Rameau színpadi műveinek bemutatását tűzte ki célul és ér el évről évre páratlan sikereket.

AZ ARTISJUS összesen 3,384 milliárd forint jogdíjat osztott fel és fizetett ki 53 ezer szerzőnek több mint 150 ezer zenemű előző évi rádiós, televíziós és vendéglátós elhangzása után.

A közös jogkezelő idei első ügynevezett nagyfelosztása alapján 1,796 milliárd forint jutott magyar szerzőknek és más hazai jogosultaknak. Közülük 7589-en részesültek ebből az összegből és 46 ezer 456 magyar dal vagy más zenemű adataira történt a jogdíjak felosztása. A rádiós elhangzásokra 1,564 milliárd forint jogdíjat fizetett az Artisjus 81 ezer különböző zenére, ez az összeg 42 százaléka, 661 millió forint magyar szerzőknek jutott összesen több mint 30 ezer dalra vagy zeneműre. A lejátszott zenék 62 százaléka volt külföldi szerzők műve, a rádiós jogdíjak 58 százaléka is hozzájuk jutott. A 2017-ben a televíziókban lejátszott zenék 1,446 milliárd forint jogdíjat termeltek a hazai és külföldi szerzők (vagy örökösök, zeneműkiadók) részére. A 84 ezer elhangzott mű 25 százaléka volt magyar zene, de így is az összes jogdíj 57 százaléka jutott ezekre.

A FANNY ÉS FELIX MENDELSSOHNNAK ÉS GUSTAV MAHLERNEK szentelt kiállításokkal teljessé válik a hamburgi Zeneszerzők negyede (Komponistenquartier): a Brahms Múzeum mellett május 29-étől már hét hamburgi kötődésű zeneszerzőnek állít emléket a nagy történelmű Peterstraße.

A már 1971 óta létező Brahms Múzeum mellett 2011-ben nyílt meg a Georg Philipp Telemann Múzeum, majd 2015-ben a Carl Philipp Emanuel Bach és Johann Adolf Hasse zeneszerzőknek emléket állító tárlat.

A negyed feletti védnökséget Kent Nagano, a Hamburgi Filharmónia Zenekar főzeneigazgatója vállalta. A zeneszerzők életébe, élet- és munkakörülményeibe eredeti librettók, jegyzetek, hangszerek, koncertprogramok és levelek engednek betekintést. A látogatók hangfelvételeken és videoklipekben is megismerhetik a zeneszerzők műveit.

Látható többek között a Fanny és Felix Mendelssohn által használt ütőkalapácsos zongora és egy kerékpár is, amelyen Gustav Mahler közlekedett a városban.

A BUDAPESTI WAGNER-NAPOK programjában – június 7. és 17. között a Műpában – három opera, a Trisztán és Izolda, a Tannhäuser és A bolygó hollandi, valamint beszélgetések, dalest és filmvetítések is szerepeltek.

A Trisztán és Izolda Cesare Lievi rendezésében volt látható, a betegség miatt lemondott Anja Kampe helyett Allison Oakes szoprán és Peter Seiffert német tenor szereplésével, a Matthias Oldag rendezte Tannhäuserben Erzsébetként Szabóki Tünde, míg a címszerepben Stephen Gould amerikai tenor állt színpadra.

Új szereposztásban tért vissza A bolygó hollandi: a címszerepben John Lundgren svéd baritonnal, Sentaként pedig Elisabet Striddel, a karmester Michael Boder volt.

A Magyar Rádió Művészeti Együtteseinek kezdetektől résztvevői a sorozatnak. Az előadások előtt több mint 30 próbában vettek részt. Az előadásokon közreműködött mások mellett a Nemzeti Filharmonikus Zenekar és Énekkar is.

A fesztivál a 2018/2019-es évadtól önálló arculatot fog kapni. A koncepció alapja a wagneri életmű egyik legjellegzetesebb sajátossága, a vezérmotívum-rendszer, és ezeket fordítják le vizuális megjelenéssé.

A MAGYAR HEGEDŰ ÜNNEPÉN a Pesti Vigadóban június 3-án és 4-én koncertek, hangszerkiállítás és versenygyőztes fiatal hegedűsök bemutatkozása is várta a közönséget. Dubrovay László, Balassa Sándor, Kocsár Miklós és Tóth Péter művei szólaltak meg mai hangszereken, és a Lavotta János Kamarazenekar adott verbunkos koncertet. Liliom és türkiz címmel kiállítás nyílt Hubay Jenő születésének 160. évfordulója alkalmából, s bemutakoztak a versenygyőztes fiatal hegedűsök is.

Mesterhangszerek mesterkézben címmel Szecsődi Ferenc és Szentpéteri Gabriella hangversenye volt hallható, majd Somodi Sándor ásothalmi borász nemzetközi versenydíjas borait kóstolhatták meg az érdeklődők.

A kétnapos programot a Magyar Művészeti Akadémia Zeneművészeti Tagozata szervezte.

6 EMMY-DÍJAT KAPOTT Oláh Vilmos filmje a **THE VIOLIN ALONE** – jelentették be Seattle-ben.

A dokumentumfilmet, amely egy különleges, egyszemélyes hegedűversenyről szól, a Northwest Chapter of the National Academy of Television Arts and Sciences jelölte regionális Emmy-díjra. A díjátadón a film a legjobb dokumentum, a legjobb operatőri munka, a legjobb rendező, a legjobb vágás, legjobb hang és a legjobb eredeti zene kategóriában nyert Northwest régióban.

PÁLYÁZAT ZENEMŰVÉSZETI SZERVEZETEK TÁMOGATÁSÁRA

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma 22 millió forint keretösszeggel pályázatot hirdet minősítéssel nem rendelkező zenekarok és énekkarok részére kiemelt művészeti céljainak támogatására.

A vissza nem térítendő támogatásra zeneművészeti szervezetek pályázhatnak külföldi fesztiválon, meghívás alapján teljesítendő vendégjátékon, koncertturnén való részvétel, valamint ifjúsági koncertek, kortárs zenei bemutatók megtartására.

A keretösszegre azok a minősítéssel nem rendelkező, zeneművészeti tevékenységet ellátó előadó-művészeti szervezetek pályázhatnak, amelyek megfelelnek az előadó-művészeti szervezetek támogatásáról és sajátos foglalkoztatási szabályairól szóló törvényben meghatározott feltételeknek.

A pályázat benyújtásának határideje: 2018. július 2.

A részletes felhívás itt olvasható: <http://www.kormany.hu/hu/dok?source=2&type=206#!DocumentBrowse>

JAPÁN GYŐZELEM a Flesch Károly Nemzetközi Hegedűversenyen. Június 3–10. között Mosonmagyaróváron rendezték a 13. Flesch Károly Nemzetközi Hegedűversenyt. A döntőben a zsűri döntése alapján Nagao Haruka bizonyult a legjobbnak, és kapta a 4000 euróval járó első díjat. A brit Louisa Staples és a kínai Feng Eryu 2-2 ezer eurós megosztott második díjat vehetett át, míg a harmadik, 1500 euróval járó helyezést az osztrák Julia Turnovsky szerezte meg. A döntőbe jutott versenyzők Feng Eryu (Kína), Nagao Haruka (Japán), Luois Staples (Nagy-Britannia) és Julia Turnovsky (Ausztria) Beethoven, Brahms, Mendelssohn, Csajkovszkij, Glazunov és Sibelius versenyművei közül választhattak. A Perényi Eszter vezette nemzetközi zsűri tagjai Ábrahám Márta, Jurgis Dvarionas, František Novotný és Michael Vaiman voltak.

A 4. TOKYOI NEMZETKÖZI BRÁCSAVERSENY idén a Viola Space-ben került megrendezésre, 13 ország résztvevőivel. Az első díjas egy Blaszaer Róbert által készített 1,000,000 jen (kb. 2,5 millió forint) értékű viola d'amore-t vehetett át. A második és harmadik helyezettek díja 600 000, illetve 300 000 jen volt.

ÉLETÉNEK 80. ÉVÉBEN ELHUNYT ITTZÉS MIHÁLY zenepedagógus, karvezető, a Magyar Művészeti Akadémia (MMA) rendes tagja, a Kecskeméti Kodály Intézet oktatója és a Nemzetközi Kodály Szemináriumok aktív pedagógusa. Ittzés Mihály 1938. október 8-án született Sárkeresztúron. Zenei tárgyú írásai, zenekritikái 1965-től jelentek meg helyi lapokban, majd 1970-től cikkei, pedagógiai, zenetörténeti és elemző dolgozatai szakmai, kulturális folyóiratokban. Ittzés Mihály munkásságát Apáczai Csere János-díjjal (1988), a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjével (1998), Szabolcsi Bence-díjjal (2011), valamint a Kodály Zoltán Közművelődési Díjjal (2002), a Pro Renovanda Cultura Hungariae Alapítvány díjával is elismerték.

ÉLETÉNEK 87. ÉVÉBEN ELHUNYT GENNAGYIJ ROZSGYESZTVENSZKIJ. Karmesterként 1951-ben mutatkozott be a Bolsoj Színházban. A Moszkvai Rádió Szimfonikus Zenekarát 1961-től egészen 1974-ig irányította. 1964-től hat éven keresztül, majd a 2000/2001-es évadban ismét zeneigazgatói posztot töltött be a moszkvai Nagyszínházban. 2012-től a moszkvai Pokrovszkij Zenés Kamaraszínház zeneigazgatója volt. 1974-től oktatott a Csajkovszkij Konzervatóriumban, tiszteletbeli tagja volt a Svéd és a Brit Királyi Zenei Akadémiának. A karmester zeneszerzőként is tevékeny volt. Vendégkarmesterként vezette nem csak a Berliini Filharmonikusokat, de a Bostoni Szimfonikusokat és a Chicagói Szimfonikus Zenekart is. Páratlan munkabírását és tapasztalatát egyszerre jelzi, hogy több mint négyszáz lemezen szerepel a neve, s közel kétszer ennyi darabot vezényelt.

KIHALÁS FENYEGETI A SZIMFONIKUS ZENEKAROKAT?

A szimfonikus zenekarokat a kihalás veszélye fenyegeti, hacsak nem nyitnak a jazz, a nép- és kortárszene felé, ha nem járnak el iskolákba – állítja a világ egyik legnevesebb karmestere a londoni The Times-ban. Fischer Iván szerint a szimfonikus zenekarok újragondolására és reformjára van szükség, annak érdekében, hogy igazolják létjogosultságukat és megnyerjék a jövő generációit a zenekari muzsikának. Fischer, aki antiszemitizmus elleni kampánya részeként a Budapesti Fesztivál Zenekart (BFZ) Londonba hozza, úgy nyilatkozott, hogy a csökkenő hallgatóságú és egyre kisebb jelentőségű zenekarokat a „kihalás” fenyegeti. A nyilatkozatra számos reakció érkezett, többek között a Brit Zenekari Szövetség igazgatójának facebook-oldalára. Maga Mark Pemberton írja: *„Can someone better connected than me please tell Ivan Fischer that orchestras in the UK are not DYING OUT. Sometimes our industry is its own worst enemy. If you keep banging on about declining audiences and irrelevance, it will become a self-fulfilling prophesy.”* („Valaki, aki kapcsolatban van Fischer Ivánnal, megmondhatná neki, hogy az Egyesült Királyságban a zenekarok NINCSENEK KIHALÓBAN. Néha a saját szakmánk a legrosszabb ellenségünk. Ha továbbra is azt hangoztatjuk, hogy csökken a közönségünk és a jelentőségünk, akkor előbb-utóbb ez egy önbeteljesítő jóslat lesz.”)

Simon Funnell – a London Mozart Players volt igazgatója, a Classic FM producere azt írja: „Ez egy nevetséges interjú. Azt javasolja (F.I.), hogy a zenekaroknak kortárs zenét kellene játszani (nem találni olyan brit zenekart, mely ezt ne tenné), valamint hogy a zenekaroknak iskolákba kellene ellátogatniuk (ismét csak: nem találni olyan brit zenekart, mely ezt ne tenné amúgy is.) Az egyik megengedő kommentelő, Jessica Duchon, a Creative Europe munkatársa szerint lehet, hogy F.I. csak saját zenekarára gondolva mondta állításait.

(Forrás: <https://www.thetimes.co.uk/article/jazz-it-up-or-you-ll-be-history-ivan-fischer-warns-orchestras-ztc3fgj7?shareToken=f7b80277acefa483c812f2d892b588e4>)

DONIZETTI VILÁGPREMIER A LONDONI COVENT GARDEN OPERÁBAN

2018. július 18-án egy csaknem 180 éve elfeledett Donizetti-opera, a Nisida anyala világpremierjére kerül sor a londoni Covent Garden operaházban, az eredetileg a 19. századi elfeledett bel canto-operák gondozására a hatvanas évek végén alakult Musica Rara társasággal való együttműködésben. A társaság célja, hogy létrehozzanak egy teljes Donizetti sorozatot, amely a zeneszerző valamennyi operáját hozzáférhetővé teszi hangfelvételen. Az alapításkor ez még elég merész ambíciónak számított, mivel a közel 70 Donizetti operából akkoriban alig egy maroknyi volt széles körben ismert. A Covent Garden Operaház zenekarát az ősbemutatón az Opera Rara művészeti igazgatója, Sir Mark Elder vezényli. A koncertszerű előadáson, amit további kettő követ, Joyce El-Khoury, David Junghoon Kim, Vito Priante, Laurent Naouri, Jevgenij Stavinsky, valamint a Royal Operakórus működik közre. Az előadásról koncertfelvétel is készül, ami 2019-ben jelenik meg, és a Musica Rara 25. teljes Donizetti-opera felvétele lesz, Sir Mark Elder vezényletével pedig a kilencedik.

A Nisida anyala az 1830-as évek végén keletkezett, azt követően, hogy a zeneszerző 1838-ban a francia fővárosba költözött. Az operát a párizsi Reneszánsz Színház megrendelésére komponálta, de bemutatójára már nem került sor, mert a színház időközben csődbe ment. Donizetti ugyan később felhasznált belőle néhány részletet későbbi operáihoz, többek között az 1840-ben keletkezett A kegyencnőhöz is, amit a párizsi Operában mutattak be. A Nisida anyalának több mint fele azonban soha nem hangzott el, mivel a meglévő töredékek alapján nem lehetett a teljes operát rekonstruálni, ezért elveszettnek hitték. Mindez azonban gyökeresen megváltozott 2009-ben, amikor egy fiatal, olasz zenetörténész, Candida Mantica, aki akkor még a Southampton University PhD hallgatója volt, megtalált néhány további oldalt az operából a párizsi Nemzeti Könyvtárban. A megtalált oldalak 18 dossziében lapultak, mindenfajta sorrend nélkül. Ezt követően nyolc évig tartó aprólékos „nyomozó” munka következett a hiányzó kéziratoldalak után, amely felölelte Európa és az Egyesült Államok zenei archívumainak egy részét. A Nisida anyala összesen 800 oldalas partitúrájából 470 oldalt a szöveggönyv vázlatának egy másolata alapján sikerült rekonstruálni, mert ez tette lehetővé a kéziratok eredeti sorrendjének megállapítását. A librettó egyik leirata ma is a bergamói Donizetti Alapítvány könyvtárában található. Donizetti korabeli levelei tükrözik a megghiúsult bemutató feletti bosszúságát, és a becsődölt színházi társulat miatti elkeseredését. Az egyikben egyenesen „igazi számár vezetőkről” panaszkodik.

A Nisida anyala műfaja románc, ami egy Leone nevű katona történetét meséli el, akinek szerelme nem más, mint a király szeretője. *Mivel az opera annak idején egy kis színház számára készült, a kompozíciós stílusa rendkívül finom és bensőséges* – nyilatkozta a karmester, Sir Mark Elder. *Donizetti kései semiseria operája teljes mértékben különbözik az úgynevezett „nagyoperától”. A szereposztás és a kórus kis létszámú, amelyre Donizetti élete végén egy lenyűgöző és szenvedélyes drámát komponált, tele izgalmas vokális fordulatokkal és érzékeny zenekari színekkel. Zeneileg legnépszerűbb operáival vetekszik. Donizetti legszebb partitúráinak egyike – tette hozzá Sir Elder.*

Roger Parker, az Opera Rara repertoár-tanácsadója szerint a *Nisida anyala bemutatója megváltoztatja majd Donizetti kései stílusáról való egész gondolkodásunkat. Újra kell gondolnunk, hogy mit tartunk róla, mint zeneszerzőről, elsősorban zenei inspirációjának horizontjáról.*

(Kaizinger Rita)